

درگاه

۵ تشرین ثانی ۱۳۳۷

نومرو : ۱۴

برنجی سنه : ایکسجی جلد

صنعت مصاحبه‌ای :

ارح منوره وصنعتار

احد هاشمه

بنوه نوتو چه‌لانی - ریه‌را - قارواشی

— ۱ —

چه‌لانی ! چه‌لانی ! عیبا شیمدی آرتق بو
فوق البشر آدمک اوفتکسی
دیشمه‌یدر ؟ هیچ بر یرده
دوردره‌مدینی، هیچ بر زمان
تسکین ایده‌مدیکی قودورمش
روخی آرتق دیکله‌شمه‌یدر ؟
تصور ایدیورم که شیمدی بیله
بولدینی برده خاش خچریله
ورژلی قاجیره‌ش، دانته‌ی اولدر برمش و به آتربی
صاچندن سوروکله‌مکده در .

چه‌لانی

بوقورنوخ قاپلان، کوزلری قاپایی اوچ عصر
والی سنه کیدی. فقط الان، اونک حیانتندن بحث
ایتمکده، سرخسز وطالم سرکندشترنی افشا ایتمکده
بر نه‌لکه خشیی حس ایدیورم . اوچ بیق عصر
اول بویه بر جسات، صیرتده ایجه، بارلاق برده‌میرک
صوغرافنی حس اتمک ایچون کافی ایدی .

بنوه نوتو چه‌لانی اون آلتنجی عصرک برنجی
سنه‌سنده فلورانه‌ده‌دوغدی و تمش بر سنه‌لک عمری
بی‌نایه بر اخلاج و نهادی بر جا کپی کیدی .

(بر سر او)

ایتالیا (رونه‌سانس) نك ووتون ادوار صنعتك
اك كزیده قویوچیسى و میکلانژدن صوگره لك ابی
هيكاتراش اولان بوقانل داهینك اثرلری کوردن حیرت
ایدر، حیاتی بیله‌ن قورقار، و خاطراتی اوقویان
آجیر . . . حیاتی بر قویلیم کپی سییال کچن بو آدم،
بالک زخارق‌الماده ایکی‌شی بایدی : صنعت و جنایت . .

روغ

روزگارلك اوگنده
قاجان بولوط كبسك .
كوگده آجان ، قاپانان
برقانات صاحبسك .

یدی ورن کل کپی
دورت . و سنده‌ده وارسك .
نه حرك ، نه بسط
بر صو کپی آقارسك .
ازل دكل قایناغك ،
فسك دكل بدن .
بر اوق حیز آلتش بره
صانك دك آلتدن .

کولکسز بر پریشك ،
کیمسه به بکزه‌م‌سك .
بیک جاووضده بیقانان ،
چیر پندان بر هوسسك .

غی سنك ترپاک ؟
یوقسه سن کفتمی ؟
بن بیلیم ، سن بیلیرسك
سنکمی ، غمی ؟

۱۱ تهرین اول ۱۳۲۷

مصطفی شایب

بر آقشامك صساری

آقشامك لوش پردرلر گره‌كن افقه الی
بیله‌ك ، خسته گولگه نه‌قادر تهلکلی
خاطره‌ی اوله‌ی بو حیزن تصادفلر . . .

« پس قلیه گومولوب بر اولوم خزی صابرلار .
سکا نه‌تصادفده صانك کزلی دودافلر
تا ایچمه بر بارجه کولله‌ن دردی اوفلر .

ایشته ، یته دون آقشام قلیمه ایجه ایجه
دردك حکم سورره‌كن یاغدن سن کچمه
قارا کاتی کوزلرمدن خالک کیدی صاندم . . .

پوزگده بر غورک چیله‌ی سونجی واردی .
فقط بیله‌ك که آرتیق کولک . کوزم قاراردی ،
بویله سسز ، خرسز سورومدن اوصاندم .

ایچمه بیله‌دیکک بر عمرک غباری وار .
باری آکلات ، وفایز ، دها نه‌وقتیه قادر
بو حیزمه یا باجی کوزلره گولچسك ؟

باری آکلات ده آرتیق خیال اولوب هرشم
نه « دنیاده بر کوچوک امدم وار » دییم ،
نده روح بویتمز ، توکنز دردی چکسین .

دون آقشام آکلامک بو تون ماضی یالاغش !
باقدم : باصدیفک بره بن کولکهم اوزاغش ؛
بجزی حس ایده‌رك سورومدن اوصاندم .

نشسته‌ك بنده عکسی نه‌حیزن اولدی بیله‌ك !
اوجان برضیا گپی یاغدن کچمه سن
قارا کاتی کوزلرمدن خالک کیدی صاندم . . .

۳۰ - تهرین اول
بهم‌الدیه هلیل

فلورانه‌ده (لوجا) کمرلی آلتنده ، بر آلتده
فلنج ، دیکرنده‌هنوز کسدیکی قانی برباش ، مغرور ،
بوتون اعصابی برای کپی کرکین و قانادلی آتافلری
اختلاج . و تله قیورانان (مه‌دوز) کوجودینه باصمش
طوبخدن بر آدم واردر ، بو، چه‌لایینک (به‌رسه) سیدر ،
بر روح خبیثی افشا ایش اولفدن مغرور ، مظهر
اولفدن عزت نفسی خشنود اولان بو طوبخدن اعصاب ،
آلتدن چیقینی صنعتکاری نه قدر غشیل و تلخیص
ایدر! غبلی کیمه و اوفتکسی نه به اولدینی آکلاشیما یان
چه‌لایینک دروننده ، طب اوطولج آدمکسی کپی بر
جانوار یاغده‌در و بو اژدر ، ابراطورلرک بابارک
اوگنده اکریمه‌ن ، هیچ بر زمان هیچ بر کیمسه به
مساحه ایتمن ، عفو ایتمن بر غروردر . جلک بر
نیجه کپی چه‌لایینک روخه صابرانان بو اژدر ، بوتون
عمرنده بو آدمی دورابایان ، دیکله‌مه‌یانه ، اورادن
اورابه چاریلان ، و نهادی مجنون بر هوس پیشنده
قرباچلانان بر هیجان حاله قریبدر .

چه‌لانی ، قارواشی ، ریه‌را . . ایفته اوچ
قائل داهی که ، باشند باشه معظم بر شهر آیین اولان
بو آلتون صرنده ، بر رکنه‌فشنیکی کپی کوزلریزی
حیرت و خوشنیه کندلرینه چکرلر . بوکا رغما هیچ
برمدینک نیشدیرمه‌دیک بوقوق الطیعه ، قاریشقی
و قورنوخ روحلر بزم ایچون آکلاشیماز بر معما
اولارق قلاجقدر .

چه‌لانی ، حیانتک صوکنده ، ایکی بویوک جلد
تشکیل ایدن خاطراتی یازشدر . کسدینی بو کتابدن
برده معاصری اولان رسام (و انیساری) نك « رونه
سانس صنعتکارلری » نامنده‌ک اثرندن طایوروز .
چه‌لایینک خاطراتی باشند باشه آتشفشان بر حاکیه‌درک ،
سزی ، اوقورکن ایضاح ایدیله‌ن بر هیجانله سوروکلر .
بر هیجان که ، فیرطینه‌لی رسا آلتنده قورنوخ و صارب
قایالره محاط بر یوله کچه کندرکن دویغیز حسه
بکزم . چه‌لانی هنوز بش باشند ایکن بر کون
اوجانده یانان بویوک کوتوکارک آله‌ونده « نشئه ایله
اوشایان بر کرشکله . . . کوریور بوندن خبردار
اولان باباسی ، کوچوک چه‌لانی به « اوغلم ، دیور ،
بو کوردیک مخلوق (صالاماندر) در و هرکسه
کوروز . . سن بویوک بر آدم اولاجفسك . . . »
زوالی چه‌لانی ! شه‌سز بویوک آدم اولدک . فقط
او آتشد کوردیککنی فرض ایدیکک مخلوق ،
سك دماغکده ایدی ، و بوتون حیانتک ده او آتشد
یانان مخلوق کپی اختلاج ایچنده کیدی .

اون آتی باشه‌قدر (چه‌لانی) نك حیاتی طبعی ،
آسوده و بر قویچینک یاننده رسم اوکرشکله ، اوند
فلوت چانغله کچور . بر آقشام اوشنه عود ایدرکن
سوقاقد بر عریده تصادف ایدیور : بش آتی
کیشی به قارشی دوکوشه‌رك بارالانان بر سلاشور
کورریور . بو آدم (چه‌لانی) نك عسکر اولان‌قرده
شیدر ؛ همان آتلیور ، یرده یانان قرده‌شنک
فلجینی آلیور و ساعتلرجه بو جم غفر ایله بوغوشور .

زايه قدر، نهايت تقدير ايده جگيز بر بخت پايمن
لان (جه لايي) ده روزه بيشه بر چه زه كوريوز:
ريشك كندينه دايه شمان بر آي اول اوغورنده حياتي
اكيمه قويدني فرده شنه بر چاكتي ورهش اولمندن
زجه نرك، بوتون عائله سي ترك ايدوب غائب اولور.
آق اوق ياشندن قورتولمشر. بوندن سوكره جه لايينك
خمشك حياتي باشلاور، ايجنده كي اؤردر، عاماً
ياغمشر. واوني دياردن دياره، جياشدن جنايه
وروكله جگيز. آرقي اوكا كاه شوراده كاه بوراده
ناداف ايديوز.

رومايه واصلاتنك ايكنجى كوني ، سو قاقده .
 زهن دور بهك ضابطلي كنديسنه سرت معامله ايدسيور .
 (چالاني) ني قودورتمى ايجون كافي ؟ نه سيور ،
 ايجيور نه اوسيور وطن ايدسيور كه بوتريفيك آلتنده
 له جكرده .. آراق بوتخمشوز اشكنجه به برهنايت
 برمك ايسته دم وبو دفعه يانه آق پچاغى قدر بو بوك
 خنجر آلاق ضابطك يولي بلكدم . كنديسنى
 رور كورمى اوستنه آتيلدم . ظن ايدسيوردم كه
 ضربه يله قافاسنى اوچورا بيله جكم . فقط باشنى اويله
 تله چورمى شدى كه ضربم آنجنى صول اوه وزيته
 كرك كيكينى قيردى و دوشوردى . ضابط يردن
 قدى ، وفرط اضطراب له كنديسنى غائب ايدرك قوشمه
 نلادى ، فقط درت آيم ايلرله اوكا توكر اريشيدم .
 بق باشنى دوشورمك قصديله پچاغى باشنك اوستنه
 بپرديم يته باشنى اوقدر سرعتله آكدى كه سلاح
 ييله اكسه سنده كي كيكارك آراسنه صابلا ندى .
 وتون غيرتمه رنغا يردن چيقار ادم . » بر مدت
 وكره يته مرناسده ، (به نه دم تو) ني (پامه يوي)
 لدرسيور . بر يرفدن بو جئائتارى ياباركن ديكر
 فدن بوتون (رونه سانس) ريفقارى قدر ، بلنكه
 ما فضل چالشيور . غاوغا ايتك ايجون ياخود بر
 نمى اولد برك ايجون سواقه چيغمه ديفي زمانار ،
 نه لرجه آتيله سنه قاپايور و اولنده نقاش ، اصرارله ،
 ادله چالشارق ، كوزلاكي سوسمكه ، تخيلات ،
 يرانه مفتدر ، هر كسى بندايده جك آئرلر ياپيور ؟
 قى او كنه جاني اولدق چيتار يله ديفي لك حشمتلى
 لك مغرور بابا ، كنديسنه هم عيار معامله ايتك بيجيور
 ليور (... بابا بكا اويله سرت وتهديدكار بر نظر
 لاندى كه بلاختيار تيرزدم » فقط اعتداله جبهه دن
 بقارارق تقديم ايتديكم يوزوك معايته ايتدكجه خطوط
 جيهه سى ده كيشدى و « چالاني ! اكر دماغده
 سله يدك نم بكنه جكم برشنى ، آنجى بو قدر يابايلردك »
 قدى . وبى بر جاني كى حضورينه كيرد نلره دونه رك
 اوكره نيكر كرك ، چالاني كى عصر ك نادور آتيدش ديريكى
 سه لر ، بزم صوبه اولد بيمز قانونلره تابع اولاملار .
 نديسنى سربست براقى كز .. ديدى .. چالاني
 بقى سرايده در . و بابانك قاردينالارك ، دو قارك
 رستيدر ، فقط اوزون زمان ايجون دكل ... بر
 ان لك نفوذلى قاردينالاردن برخى تخفير ايدسيور .
 برتسى كون بخره دن باقده اولان بابا به اولد برك
 بدمله بر قورشون آسيور .

باطميس (جهلاني) آرتق (سنت-آنجلو) قلعه سنك زاندارنده چورويه جكدرد. فقط خابر، بركيجه بو قورقونچ قابلان اوتوز مترو ارتفاعنده كي قلعه ديوازندن كندني آتيور و قيريلان باجاغني سورو-كلديرك رومادن قاجبور.

فرانسه قرالي برنجي فرانسوا متاديا (جهلاني) ايسته مكدرد. بابانك پنجه سندن قورتولاي آتق فرانسه يه كچمكله قابل. بناء عليه (جهلاني) آرتق پازسده كوريور.

معظم بر مالكانهك صاحبي (لوبوق نازل) شاتوسي واسع بر آتايه حالته افراغ ايديش معيتنده يوزلرجه جراق، قزلك (فونته نابو) ددك باشچيسي هيكلرله تزيين ايديبور. برنجي فرانسوايله شيدبكلك غايت ابي كينه مكدرد. قرال هفته نك برقاج كوئي چهلينيك آتايه سنده كچريور. آراسي پك ابي اولمايان بارس قادشليدرد. بركون متره سي (قانه رين) ه قرييور و آكلاتيور. صاجلرني بيلكلرجه دولادم، اوداك ايچنده سوروكلديرك متاديا تكمه و بوسوقله اوقدر دوكمك كه نهايت يورغونلقدن تونم كسيلي و آتق اوزمان براقدم بركون غنله آسيور وقراله خبرورمه كه لزوم كورمه دن حيوانلرني حاضرلاييور، ابتالايه عودت ايدييور. آرتق آلتش باشنده دد، سهوكلي (فلورانه) سني كوره جيكلشدر. اوراده شمدى (قوزمه دومه ديسيس) وار، جهلاني بر حرارته استقبال ايدييور وشرنامه (پهرسه) هيكلني پايه سني رجا ايدييور. جالاني حاييله پهرسه سنه چالشييور و مسعودد. فقط بردن خاطرته كابوركه اوشرده اونك دشمني اولان بر عائله وازد: هان متقاشي آتيور وخنچري آلهرق سواقغه چييور. آنلري سفرده بولدم. (كراردو) خي كورور كورمن هجوم ايئدى. خنچرني كوكنه اوقدر قولته صابلامكه اوشي آرتقه سندن چيقدى. «خانلر! ديهه چاقيردم ايسته اوله جيكلر كون بوكوند. . .»

والده وكنج قيزلر، روزمشرك حوال ايئديكنه دهاب اولارق ديز چوكنلر. كندبلرني مدافعه ايغين بوآلري قل ايئكي عيب تاني ايئدم وسواقغه چيقتي اوزره قويه كلديكم زمان عائلهك بوئون متباقي افرادي، اللارنده سلاجلري، خي بكل بولدم. . .» وآلتش باشنده كي بوبارس كي چهويك آدم، اورته لريته آتيلور. و قافلهك قسم اعظمي يرد قاليور. يته هجرت دردي ماشبور. بركون صوركه فلورانه سدن فرارايدن (جهلاني) وه نديكده (سانسوونو) نك (تنتوره تنو) نك مسافريدرد. فقط بومهاجرت ده چوق سوريه جيك (دوق دوقوزمه) رجوق رجارلردن صوركه جهلاني بر عوده ائناغ ايدييور. جهلاني فلورا-نسه ديرون آنارنيك وديكر رجوق آنارك فونقه اولان مشهور (پهرسه) معجزه سي اكال ايتشدر. جهلاني آرتق آلتش ياشني كچيكدرد. يوزقدر نفيس اثر ميدانه كتيره شيدر. ه شيته كوزلاك وrehن آرزو وحرص، ياشله ياواش ياواش سونه ر، بزم انچون جهاني دولديران و بزي خيالي برعالم ايچنده

ياشاتان اسرار آرتق داغلاماغه باشلار. ايسته اوزمان
باشقه لرندن وكنديزدن نفرت ايده زز. (چه لايي) ده
بوني كوريبوزز. حياتك بلسكه صولك جيسارتي
ياپاجني زمان كنديسته مانع اولان يالكوز بر حالت
روحيدر.

(پەرسە) سەنى تەقید ایتەك احتیاط سەزگەندە بولان
 ھېكائەش (بەندىنە لى) ى. اولدىرەك اوزرە يولنى
 بىليور وابلەك دفعە اولەق، سەكەنە پەشەش، آسودە
 روح كان آلتەشق اختیاره آجور. « . . او (ھ
 كول) ى يادى وىن (پەرسە) ى. . او نەكەنى
 بىن اونەكەنى بىكەنپوز. بو اختیاری اولدىرەك
 چىون ؟ » اوت جلالىنى . بو قدر جىق رەخا كە سەنى
 بوتون جەبار كەدن مەن ایدە بىلەردى ؟ فقط ھەكە
 ایدە بىلەك اچىون عەقلىرەك خرصارىرەك، آرزولەرەك
 زمانە سەقەش اولماسى بو خرابە اوستەندە ذكەمەك
 حەكرمان اولسى لازمەر. ھەجان و عەقەمەك توكەندىكى
 زمان آكلەمە، آكلەمە باشلارۇ . جەلالىنە كەندى
 حەبانى آكلەق و آكلەق اچىون آلتەش سەنە
 بىكەمشەر . و خاطراتى يازمق اوزرە قەلى الە
 آلدەنى زمان « بوكون مەرىك سەكەنە كان بىن ،
 آرقامە قالان حەبانە باقدە قورقو و حەرت دىيورم
 و نصل اولبوردە الآن ياشيور و يازيورم ؟ » دىيور
 انسائە نامەلە قرون و سۇطانك ھواسنى تەفس ایتەردەن
 بو كەتابدە ، جەلالنى ، حەبانى ، بىسۇت بىر نەكە ایلە
 كەندىكى ؟ آجەدان ، آجەتوق ایتەمەدن حەكەندەن
 خەشود بر آدم كى آكلەتيور . بو خاطاراندە سىلەك
 صولوق ھەچ برئى بو قدر . بوتون اشخاص ابلەك
 پالاندە ئۆزلەطو تاجەمەندەرقىندە دورورلەر. ار كەكەرك
 دماغەندەكى ھەيىق، قراكانى، بعضاً الەبى قابىلەتلىرى
 و قادىنلەك جەلدەلەرى اوستەندە دوران حەطوطانى كوزلەرنە
 كوروروز . جەلالنى داھى ایدى . فقط أدیب دكادى .
 بلكە كەتابنى اوقومەندەكى ذوق تەأىن ایدەندە بودر.
 چونكە بر أدیب داھى بىلە اولسە ىنە يازدىنى شەيخ
 صفى ادبائەت دكەيدەر ؟

خاطر اتمك صحیفه لری آره سنده جلالینی دانای
دیشلری آره سنده بر خنجر و قانی آلا رله چاوره،
عدنه الك الهی شكلار و زیرکن و هر دفعه سنده یکی
بر جهز دایله کورورز. حیانتک هر سه سته سه ریلمش
اولان بوقرا کافی عریزه لردن اوستی قانی اولدینی حالد
چیقان بو صنعتکار، عجباً عذاب درونی ندر حس
ایتمیدی؟ کندی اولومه قدر آتاپله جک اولان
بو جملار عجباً حفظ و اتمک بر غایه سمیمیدر؟ بونی بزه
آنحق جلالینی سهویله بیلیردی. کیم بیلیر؟ اثر
یاقوده بر آرز، هیزک ایچمزه اویویان اوجانواواری
خشنود اتمک ایچون دکلیدر؟
(بزه نووجه لایینی) - میلادک ۱۰۷۱ نجی
سنه یی ۷۱ - یاشنده فلورانه ده وفات ایتدی
کندیشله هزار بر جوق جنایتلرینی حقسن لفلرینی،
کنهارلرینی کوتوردی فقط آره سنده انسانلرده
قدرت هیجان باقی قالدقجه بر معجزه کی باید اراولاجی
اثر لر بر اقدی.

نامہ اسماعیل